

ΤΟΥ Σταύρου Μαυρουδέα

Η σημερινή ανακοίνωση του Μ.Ντράγκι σχετικά με το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και οι πρόνοιες του σχετικά με την Ελλάδα αποτέλεσαν άλλο ένα πεδίο σκιαμαχίας μεταξύ της ΝΔ και του ΣΥΡΙΖΑ.

Ποια είναι τα πραγματικά δεδομένα; Ο Μ.Ντράγκι, με απόφαση της μεγάλης πλειοψηφίας του ΔΣ της ΕΚΤ, εξάγγειλε ένα πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης με στόχο την καταπολέμηση του αποπληθωρισμού και την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης στην ευρωζώνη. Το πρόγραμμα είναι συνολικού ύψους περίπου 1,14 τρις ευρώ (60 δισ. μηνιαία) και θα διαρκέσει τουλάχιστον μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2016 μέχρι να διορθωθεί αισθητά το ποσοστό πληθωρισμού στην ευρωζώνη. Με τα ποσά αυτά θα αγοράζονται ομόλογα που εκδίδουν τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ αλλά και ιδιωτικές επιχειρήσεις όσο ο πληθωρισμός στην ευρωζώνη είναι μικρότερος του 2%. Τα ομόλογα που θα αγοράζονται θα πρέπει να είναι αξιόχρεα (δηλαδή να διαθέτουν αξιολόγηση), αλλιώς (όπως ισχύει με τα ελληνικά) θα ισχύουν πρόσθετα κριτήρια επιλεξιμότητας. Θα μπορούν να αγοράζονται μόνο το 33% ανά εκδότη χρέους και το 25% ανά έκδοση. Επίσης, ο κίνδυνος θα επιμερίζεται σε 20% για την ΕΚΤ και 80% για τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες που θα πραγματοποιήσουν τις αγορές. Τον κεντρικό συντονισμό θα έχει η ΕΚΤ. Τα χρήματα που θα πάρουν οι ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς από τις αγορές ομολόγων θα μπορούν είτε να επενδυθούν είτε να κατατεθούν στην ΕΚΤ, με αρνητικό όμως επιτόκιο (έτσι ώστε να δίνεται κίνητρο για τη χρηματοδότηση της οικονομίας).

Ειδικά για κράτη-μέλη της ΟΝΕ που βρίσκονται μέσα σε προγράμματα χρηματοδοτικής βοήθειας (δηλαδή σε Μνημόνια), όπως η Ελλάδα, το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης θα εφαρμόζεται με ειδικά κριτήρια, θα σταματά κατά την διάρκεια των περιοδικών αξιολογήσεων του προγράμματος από τις εποπτεύουσες αρχές (επί του προκειμένου την Τρόικα) και θα ξαναρχίζουν μόνον αν η αξιολόγηση είναι θετική.

Μετά τις εξαγγελίες Ντράγκι ξέσπασε μία ήδη κυφορούμενη (εν αναμονή τους) σκιαμαχία μεταξύ ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ σχετικά με αυτές. Η μεν ΝΔ υποστήριξε ότι μία κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ που θα συγκρουόταν με τα Μνημόνια θα έθετε την χώρα εκτός του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης και των ευεργετημάτων του. Ο δε ΣΥΡΙΖΑ πανηγυρίζει ότι ο Ντράγκι, με το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης, στρέφεται ενάντια στο νεο-φιλελευθερισμό και ότι το πρόγραμμα αυτό θα αξιοποιηθεί από μία κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Ουσιαστικά και οι δύο κοροϊδεύουν τον ελληνικό λαό.

Πρώτον, η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης δεν είναι μία προοδευτική πολιτική, όπως βλακωδέστατα

έχει ισχυρισθεί ο ΣΥΡΙΖΑ. Η πολιτική αυτή είναι μία νεοσυντηρητική ανορθόδοξη νομισματική πολιτική που δεν προέρχεται από τον καθαρόαιμο νεοφιλελευθερισμό αλλά από την Νέα Μακροοικονομική Συναίνεση (δηλαδή την σύμμιξη νεοφιλελευθερισμού και δεξιού Κεϋνσιανισμού). Η βασική της ιδέα είναι ότι μία ενεργητική νομισματική πολιτική μπορεί να αντιμετωπίσει επιτυχώς και τελεσίδικα τις οικονομικές (και ιδιαίτερα τις χρηματοοικονομικές) κρίσεις. Όμως υπάρχουν περιπτώσεις - όπως μετά την κρίση του 2007-8 - που παρά την μείωση των επιτοκίων σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα η οικονομία δεν έχει ανακάμψει. Στην περίπτωση αυτή (που τα επιτόκια δεν μπορούν να μειωθούν περαιτέρω) προτείνεται η ανορθόδοξη πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης, δηλαδή ένας έμμεσος τρόπος περαιτέρω μείωσης του κόστους του δανεισμού. Φυσικά, οι πιο ακραίες νεοφιλελεύθερες απόψεις διαφωνούν με αυτή την πρόταση εξ ου και η ρεπουμπλικανική αντίθεση στην πολιτική αυτή στις ΗΠΑ. Όμως εμπρός στα προβλήματα της καπιταλιστικής οικονομίας οι ακραίες νεοφιλελεύθερες απόψεις μπήκαν στην άκρη από τα ίδια τα συστημικά κέντρα.

Ο μηχανισμός που προτείνει η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης είναι ο ακόλουθος. Οι κεντρικές τράπεζες δημιουργούν χρήμα (κυρίως πιστωτικό) με το οποίο αγοράζουν μετοχές και ομόλογα με αποτέλεσμα την μείωση των επιτοκίων. Η τελευταία έχει διευκολύνει την αύξηση του δανεισμού που οδηγεί σε αύξηση της κατανάλωσης και της επένδυσης με αποτέλεσμα την ανάπτυξη της οικονομίας.

Η νεοσυντηρητική αυτή συνταγή αγνοεί εντελώς την πραγματική οικονομία και φυσικά το πρόβλημα της φθίνουσας κερδοφορίας του κεφαλαίου (που πολύ εύστοχα επισημαίνει η Μαρξιστική Πολιτική Οικονομία). Όταν ο καπιταλισμός βρίσκεται εν μέσω μίας κρίσης υπερσυσσώρευσης λόγω φθίνουσας κερδοφορίας τότε, ακόμη και εάν με ευρηματικούς τρόπους μειωθεί το κόστος δανεισμού, δεν θα γίνουν επενδύσεις ακριβώς λόγω της χαμηλής κερδοφορίας. Αντιθέτως, οι επιχειρήσεις απλά θα κοιτάξουν να εξισορροπήσουν τους ισολογισμούς τους. Χαρακτηριστικά, ενώ το δεκαετές κόστος δημόσιου δανεισμού είναι μικρότερο από 1% στη Γερμανία και την Γαλλία και μικρότερο από 2% στην Ιταλία και την Ισπανία η ευρωζώνη σέρνεται με αμελητέους ρυθμούς ανάπτυξης. Ουσιαστικά η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης ετεροχρονίζει τα προβλήματα της κρίσης (καθώς διευκολύνει την αποφυγή των αναγκαίων χρεωκοπιών) και ενδεχομένως τα περνά στις πλάτες άλλων χωρών (εφόσον αυτό είναι εφικτό).

Η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης δεν ευνοεί τους εργαζόμενους καθώς δεν έχει σοβαρές επιπτώσεις στην απασχόληση και τα εισοδήματά τους ούτε διευκολύνει τον δανεισμό τους (καθώς οι τράπεζες κατά κύριο λόγο βελτιώνουν τους ισολογισμούς και την κεφαλαιακή επάρκεια τους αντί να αυξάνουν τις χορηγήσεις τους). Οι μόνοι κερδισμένοι είναι οι καπιταλιστικές επιχειρήσεις που βελτιώνουν την χρηματοοικονομική κατάσταση τους και οι κερδοσκόποι.

Υπό αυτή την έννοια, βασικές κερδισμένες της εφαρμογής της πολιτικής ποσοτικής χαλάρωσης είναι οι ΗΠΑ που, καθώς βρίσκονται στην κορυφή της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας και εκδίδουν το διεθνές αποθεματικό νόμισμα, μεταφέρουν μέρος των δικών τους προβλημάτων σε ξένες πλάτες. Αντίθετα, η Γερμανία προσπαθεί μέχρι τώρα να την αποφύγει γιατί δεν έχει τις ίδιες δυνατότητες και επιπλέον θα αποτελέσει μάλλον ταφόπλακα για τις προσδοκίες ενός παγκόσμιου ηγεμονικού ρόλου για το ευρώ. Όμως πλέον οι άλλες ισχυρές οικονομίες της ΕΕ δεν μπορούν να ακολουθήσουν την Γερμανική κούρσα (που άλλωστε τις σέρνει πλέον πίσω της) και γι' αυτό - με την κατάλληλη αμερικανική βοήθεια (καθώς αυτό υποβαθμίζει τις ηγεμονικές φιλοδοξίες του ευρώ) - και μέσω του Μ.Ντράγκι οδήγησαν τα πράγματα στην σημερινή απόφαση της ΕΚΤ. Προς το παρόν αυτό που μένει στη Γερμανία είναι μία μάχη οπισθοφυλακής και περιορισμού της έκτασης της εφαρμογής της πολιτικής αυτής.

Δεύτερον, η ΝΔ θα επιθυμούσε ελάχιστες μέρες πριν τις εκλογές η ΕΚΤ να εξαιρέσει ρητά την Ελλάδα από το πρόγραμμα αυτό. Έτσι θα μπορούσε να κινδυνολογήσει κατά την προσφιλή της μέθοδο. Όμως οι ηγεμόνες της ΕΕ θεωρούν τον Σαμαρά καμένο χαρτί και συνεπώς δεν τον διευκόλυναν. Είναι ενδιαφέρον ότι πλέον ούτε και τα ΜΜΕ της ελληνικής ολιγαρχίας έπαιξαν το σενάριο αυτό.

Τρίτον, ο ΣΥΡΙΖΑ υποκριτικά ισχυρίζεται ότι το πρόγραμμα είναι προς όφελος των εργαζομένων και επίσης ότι δεν τρέχει τίποτα όσον αφορά τις δεσμεύσεις που το συνοδεύουν. Το πρώτο είναι ένα κατάφωρο ψεύδος. Η ποσοτική χαλάρωση δεν έχει σχέση με παλιότερες προοδευτικές Κεϋνσιανές πολιτικές τόνωσης της ζήτησης μέσω αναδιανομής του εισοδήματος προς όφελος των λαϊκών τάξεων. Είναι μία νεοσυντηρητική πολιτική χρηματοοικονομικής διευκόλυνσης των καπιταλιστικών επιχειρήσεων. Τίποτα ή μόνο ψίχουλα από αυτή την διαδικασία (που θα έχει κόστος για το ελληνικό δημόσιο καθώς το 80% του κινδύνου θα τον επωμισθεί η Τράπεζα της Ελλάδας) θα πάνε στους εργαζόμενους. Το δεύτερο είναι επίσης κατάφωρο ψεύδος. Τα Ελληνικά χρεόγραφα θα συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα μόνον εφόσον (α) καλύπτονται από πρόγραμμα της ΕΕ (δηλαδή Μνημόνιο) και (β) καλύπτουν επιπρόσθετα κριτήρια που η ΕΚΤ δεν έχει ακόμη προσδιορίσει. Το πρόβλημα γίνεται ακόμη πιο έντονο καθώς η Ελλάδα δεν μπορεί να μπει στο πρόγραμμα εφόσον εφέτος λήγουν αρκετές δανειακές δόσεις και αυτές θα πρέπει να αποπληρωθούν πρώτα (γι' αυτό η πρόβλεψη περί δυνατότητας συμμετοχής της Ελλάδας μόνο από τον Ιούλιο 2015). Όμως αυτές δεν μπορούν να αποπληρωθούν χωρίς την δόση 7,5 δις του Μνημονίου που εκκρεμεί λόγω μη-αξιολόγησης. Συνεπώς, η ΕΕ έχει ακόμη ένα ισχυρό εργαλείο για να πιέσει για νέο Μνημόνιο (είτε λέγεται έτσι είτε αλλιώς) μία ενδεχόμενη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ που διολισθαίνει συνεχώς προς τα δεξιά και που έχει σαν σημαία της τον ευρωμονόδρομο.

Τόσο η ΝΔ όσο και ο ΣΥΡΙΖΑ κοροϊδεύουν τον ελληνικό λαό. Βέβαια και τους δύο τους κοροϊδεύουν οι ηγεμόνες της ΕΕ που παίζουν τα μεταξύ τους παιχνίδια αλλά ταυτόχρονα βάζουν ολοένα και πιο βαριά δεσμά στους πειθήνιους «εταίρους» και υπηκόους τους. Δυστυχώς τα βάρη από τα δεσμά αυτά τα πληρώνει η μεγάλη εργαζόμενη πλειονότητα της ελληνικής κοινωνίας. Για την τελευταία ο μόνος δρόμος για μία φιλολαϊκή διέξοδο από την κρίση είναι η ρήξη με την ΕΕ και η αποδέσμευση από αυτή.

Πηγή:stavrosmavroudeas